

BODA József

A Román Csendőrség története

(DOI: 10.31626/HU-EISSN2530094X.I.TOM.031-056.p)

A románok lakta első államok, Havasalföld és Moldova a XIV. századi tatárjárás után alakultak meg. XV. századi történetükre a török fennhatóság volt a jellemző, majd a XVI. századtól orosz védnökség alá kerültek. Az orosz erők kivonulása (1856) tette lehetővé, hogy az ország 1861-ben felvegye a Románia nevet. A XVIII. század végén, illetve a XIX. század elején az Európában végbement forradalmak hatására a feudális államok döntő többsége szétesett, ami a polgári-demokratikus, haladó szellemű államképződmények útját egyengette. Romániában Tudor VLADIMIRESCU forradalma (1821) és a Havasalföldön végbement 1848-1849-es polgári-demokratikus forradalom lehetővé tették a haladó erők számára, hogy mélyreható politikai, gazdasági, társadalmi és katonai változásokat hajtsanak végre.

A XX. században az ország történelmére a határok gyakori változása volt a jellemző. Az első világháborút lezáró, hazánk számára oly gyászos 1920. évi trianoni békediktátum Besszarábiát, Bukovinát, Dél- Dobrudzsát, és Erdélyt, valamint a Partium egy részét Romániához csatolta. Változtak az ország határai, a második világháború idején is, amikor is Észak-Erdély visszakerült Magyarországhoz, és Románia kénytelen volt lemondani Besszarábiáról, Dél- Dobrudzsáról, valamint Észak-Bukovináról is.

Majd a második világháborút követő 1947-es párizsi békeszerződés visszaállította az ország nyugati határait. Románia is a szovjet érdekszférához került, ennek hatására 1948-ban eltörölték a királyságot és létrejött a Román Népköztársaság. Hamarosan totális diktatúra került bevezetésre a kommunista vezette országban, amely egészen az 1989-es forradalomig fennállott, bár 1965-től megfigyelhető volt a szovjet bloktól való függetlenedési folyamat.

Egészen 1996-ig a volt szocialista vezetők kormányozták Romániát, és tényleges rendszerváltozásról csak ettől az időtől beszélhetünk. Az ország 2004-ben NATO tag lett és 2007-től pedig csatlakozott az Európai Unióhoz.¹

A román csendőrség elődszervezetei

Romániában a XIX. század első évtizedeit a rendfenntartó erők intenzív fejlődése jellemezte, melyek között a törvényszolgák (*slujitori*), darabontok (*dorobanți*) és egyéb rendfenntartó erők adták a többséget. Ez utóbbiak közé volt sorolható az úgynevezett agaság (rendőrfőnökség), a kerületi kapitányság és a hetmanság, illetve ide tartoztak a poroszlók, az országbírók, valamint a községi bírók szolgálói, továbbá az egyéb határvédelmi, illetve a rendért és biztonságért felelős szervezetek is.²

A korabeli dokumentumok azt mutatják, hogy Moldáviában, Havasalföldön és Erdély területén — a Magyar Királyság, illetve az Erdélyi Fejedelemség rendvédelmi struktúrájának a részeként — is léteztek, a feudalizmus idején olyan intézmények, amelyeknek a feladata a közrend védelme volt. Ezek a korabeli szervezetek egyszersmind hivatottak voltak arra is, hogy jelezték az ellenséges kémek jelenlétét, az ellenséges katonai alakulatok közeledését, védelmezték a határokat a várak, helyőrségek és helységek megerősítésével, szükség esetén evakuálták a lakosságot és annak javait a veszélyeztetett zónákból, az erdős vagy hegyes vidékek irányába, vagy olyan akciókat hajtottak végre, amelyek célja a hódítók mozgásának késleltetése volt.

A XIX. század elején a politikai, gazdasági, társadalmi és katonai változások eredményeképpen a rendfenntartó erők szerkezetében is változások következtek be. Ebben a folyamatban fontos szerepet játszottak a román uralkodók, tudósok és mindazok, akik az ország rendjének és nyugalmanak biztosítását illetően különböző funkciókkal, feladatokkal és felelőségekkel bírtak.

Az 1821-es Tudor VLADIMIRESCU vezette forradalom, és az 1829-es adrianopoliszi orosz-török békekötés után (mely nagy kihatással volt a havasalföldi politikára is) a román területeken fontos katonai szabályzatok létrehozására került sor. Megalkották a Szervezeti Szabályzatot (*Regulament Organic*), aminek bevezetésére Havasalföldön (1831), és Moldáviában (1832) került sor, ami a nemzeti milícia és a földvédelem létrehozását, és megszervezését irányozta elő. A Szervezeti Szabályzat keretében alkalmazták a „*Havasalföld*

Fejedelemségének Földvédelmi Milíciájára vonatkozó Katonai Szabályzatot”, valamint a „*Moldáviai Nemzeti Milíciára vonatkozó Szabályzatot*”, melyek hosszasan írták le az alakulatok toborzásának, megszervezésének és felszerelésének módjait. Úgy a bukaresti, mint a iași kormány elfogadta mindkét szabályzatot. A milíciákat, és a földvédelmi erőket, azzal a kikötéssel szervezték meg, hogy „földiek” alkossák őket, kizárva ezzel a külföldi zsoldosokat, akiket az államkincstárból kellett volna finanszírozni.³

Az első szervezetszerű rendvédelmi alakulatnak — az 1830-ban, Moldáviában megalakult — a „*Törvényszolgák Hadteste*” (*Corpul slujitorilor*) tekinthető. A hadtestet a „*Moldáviai Fejedelemség Szervezeti Szabályzata*” mellékeltének alapján szervezték meg. Tagjai a moldáviai főváros (Iasi), és a mai értelemben vett megyék belső védelmére voltak hivatottak. A szervezet a Belügyek Osztályának volt alávetve. Zsoldjukat azok a falvak biztosították, ahonnan toborozták őket, egyenruhájuk kék posztóból készült, kozákos formában, paszománnyal és vörös zsinórral díszítve.

Havasalfölddel ellentétben, Moldáviában a törvényszolgák szolgálata állandó volt, akárcsak a milíciáé, és 3 évig tartott. Szervezetüket speciális törvénykezés szabályozta, melyet szükség szerint és a román társadalom igényeinek megfelelően módosítottak. Az alakulatok szervezeti felépítése a két, románok lakta országban hasonló volt. A darabontok és szolgák hivatása egyszerre volt közigazgatási (adminisztratív) és rendőri jellegű. Rájuk hárult az okiratok küldésének, a pénzügyek biztonságának felügyelete, a letartóztatottak őrzése és kíséréte, a rendvédelem a településeken és megyékben, valamint a vámfelügyelet. Elvégeztek továbbá minden olyan feladatot is, amit a megyei kormányzatok (prefektúrák) rájuk bíztek.

Gheorghe BIBESCU (1843-1848) havasalföldi, Mihail STURZA (1834-1849) és Alexandru GHICA (1849-1853, ill. 1854-1856) moldáviai fejedelmek fontos változtatásokat hajtottak végre, az állandó hadsereg és a rendvédelmi erők szervezetében. A tör-

vényszolgák és Darabontok Hadtestének feladatai kibővültek számos adminisztratív és védelmi tevékenységgel.⁴

Románia feudális korszaka rendvédelmi erőinek fejlődéséből számos következtetés vonható le. A legfontosabb talán az, hogy a törvénytörő meghatározása elvileg magába foglalta mindazokat, akik az állam szolgálatában álltak, beleértve a hadsereget, a rendvédelmi testületeket, a közigazgatást, stb. A rendfenntartó erők fejlődése sajátos volt. A szervezeti formák és az alkalmazott módszerek folyamatosan fejlődtek.

A román csendőrség megalakulása

A román történészek általában 1893-ra teszik a romániai Csendőrség hivatalos megalapításának dátumát. Léteznek azonban olyan dokumentumok, amelyek egyértelműen bizonyítják a Csendőrhadtest (*Corp de jandarmi*) annál korábbi (1850) létezését. A valódi dátum bizonyításához három lényeges elemet célszerű figyelembe venni:

- a csendőr (*jandarm*) fogalmának és az első szervezeti formációk megjelenését;
- a csendőrség felfegyverzésének intézményesítését;
- a felfegyverzés törvényesítését.⁵

A havasalföldi csendőrség kezdeteiről ugyan kevés dokumentum áll rendelkezésre, azonban így is behatárolható a testület alapításának időpontja. A források azt bizonyítják, hogy a fogalmat a XVIII. század második felében kezdték használni.

A XVIII. század közepén Constantin MAVROCORDAT teljességgel feloszlatta a katonai feladatokkal rendelkező civil törvénytörőket, a megyei rendőri erőket pedig a körülmények szorítása miatt falusi csendőrökre, adószedőkre és futárokra redukálta.⁶

1822-ből származó leírás — a hetman hatáskörének a rögzítése kapcsán — már említést tesz a csendőrségről mint a hetman alá rendelt szervezetről.

A XIX. század első felében a török birodalom vezérének a Moldávia fejedelemhez küldött levele tartalmazza azt a kérést hogy csökkentse azon ezer katona számát, akik az ország nyugalmára vigyáztak, mondván, hogy a fejedelem elegendő felfegyverzett emberrel, azaz csendőrrel (jandarm)⁷ rendelkezik.

A politikai és irodalmi lapokban is fellelhető már a XIX. század első felében a jandarm kifejezés használata.

A korabeli dokumentumokban gyakran találkozgatunk a „törvényszolga vagy földvédő” megnevezések mellett a csendőr megnevezéssel is, miközben ekkoriban nincs éles fogalmi határ közöttük.

A csendőrség intézményesítése az ország első alkotmányában öltött testet, amely mintegy 30 évig maradt érvényben (a román fejedelemségek egyesüléséig). Az alkotmány, mint Szervezeti Szabályzat vált ismertté, Havasalföldön 1831. VII. 1.-én, Moldáviában pedig 1832. I. 1.-én lépett hatályba.

A két román állam alkotmánya utal arra, hogy a Nemzetgyűlés (*Adunarea Obștească*) feladata egy „Nemzeti Csendőrség Testületének” létrehozása. Az alkotmányokban, és főleg a moldvaiban, több mint 20 cikkely és számos paragrafus utal csendőrökre, illetve azok bevetésére különféle helyzetekben.

Havasalföldön 1850. VI. 30-án kibocsátották a falusi darabontok újraszervezésére, valamint a határőrök átszervezésére vonatkozó törvényeket. Moldáviában pedig újjászervezték a Fővárosi Rendőrséget, és megszavazták „A Törvényszolgák Testületének Csendőrhadtestté való átalakítására” vonatkozó jogszabályt, amely törvényi státuszt biztosított ennek a fegyveres erőnek, úgyszólván kibocsátva annak „születési anyakönyvi kivonatát”, amellyel legitimálhatta önmagát a többi fegyveres erő és egyáltalán a román nemzet előtt.

Grigore Alexandru GHICA moldáviai fejedelem már 1850 februárjában kérte a moldvai államtanácstól a „Törvényszolgák Testülete” reformjának megvitatását. Az államtanács 1850. III. 21-én meg is szavazta a Törvényszolgák Testületének Csendőrséggé való átalakítására vonatkozó törvényt, amiről másnap a fejedelmet

is értesítette. A fejedelem 1850. IV. 3-án írta alá a törvényt, amit aznap közzé is tett. Ezt az időpontot — azaz 1850. IV. 3-át — tekinthetjük tehát a román csendőrség születése pillanatának.

A román csendőrség a XIX. század második felében

A két román állam, Moldávia és Havasalföld a XIX. század második felében egyesült. Ám a román fejedelemségek igazi uniójához szükség volt még az egységes vezetés és közigazgatás létrehozására is. Közös törvényeket, rendeleteket és szabályzatokat kellett kibocsátani, melyeknek az Egyesült Román Fejedelemségek végső megszervezéséről szóló konvenciót kellett tükrözniük.⁸ A törvényeknek és szabályzatoknak minden tevékenységi körre, ezen belül is legfőképpen a katonai területre kellett kiterjedniük. Az ekkor uralkodó Alexandru Ioan CUZA (1859-1866) román fejedelemmel fémjelzett időszak, a katonai szerveződés kora volt. Ekkor vált ki a hadsereg a rendőri és csendőrségi tevékenységek szférájából, melyeket a török hódítóktól való hűbéri függés és az orosz protektorátus rótt még rá. A hadsereg igazából csak ettől az időszaktól hárult az a küldetés, hogy megvédje az országot bárminemű, külső vagy belső fegyveres támadástól.

A hadsereg szerepének és küldetésének megváltozása meggyengítette azon egyéb rendvédelmi erőket, amelyek korábban a hadsereggel vállvetve az államrend védelme fölött örködtek. Újjá kellett szervezni és meg kellett erősíteni a rendőri, de főként a csendőri erőket, illetve a darabontokat, akik addig mintegy tízéves tevékenységük során gazdag tapasztalatra tettek szert és következetes rendvédelmi küldetést hajtottak végre az ország minden körzetében. Az átszervezések következtében, ezek a feladatok Moldáviában a rendőrségre és a csendőrségre, Havasalföldön a rendőrségre és a darabontokra hárultak.

Moldáviában a csendőr ezred helyébe — mely az 1850. évi áprilisi törvény alapján jött lére — létrehozták a Csendőr Légiót (*Legion de jandarmi*), amely egy nagyobb létszámú és jobban szervezett hadtest szintű szervezet volt. A vezérkar

Iași-ba települt. A iași és galați rendőrség székhelyén olyan csendőri szervezetek is voltak, amelyek a rendkívüli helyzetekben kerültek bevetésre az 1850. VII. 9-ei törvényi szabályozás értelmében. A későbbiekben mindezeket a csendőr századokat, lovas századokba, illetve olyan vegyes alegységekbe szervezték, melyeket lovas és gyalogos csendőrök alkottak.⁹

1864 februárjában a román hadsereg életében fontos esemény következett be, ugyanis ekkor szavazták meg a román haderő megszervezésére vonatkozó törvényt. E törvény értelmében került sor a csendőrség újjászervezésére, illetve a csendőrség bekerült a haderő kötelékébe. Rendfenntartó szervezetként, helyébe megszervezték a darabontok alegységeit a Milkón¹⁰ túl elterülő területeken.

Az 1866-os átszervezést követően Romániában a hadsereg részét képező csendőrség disszlokációja vidéki és városi területekre egyaránt kiterjedt:

- 1-1 csendőr és csendőr lovasszázad Bukarestben;
- 1-1 csendőr és csendőr lovasszázad Iași-ban;
- 1 csendőr lovasszázad Cahulban (ma a Moldáviai Köztársasághoz tartozik)
- 1 csendőri lovasszázad Bolgradban (ma Ukrajnában található).¹¹

Ennek eredményeképpen tehát a csendőrség egy új szervezeti formája jelent meg, amely inkább városi csendőrségként határozható meg, a három vidéki körzet kivételével. A. I. Alexandru Ioan CUZA fejedelem ugyanakkor, látta a rendfenntartó erők meggyengülését a falvakban, ezért kibocsátotta az rendeletet a falusi bírák (*vățăsei*) megszervezéséről. Ez a szervezet falusi közigazgatási és rendvédelmi feladatokat egyaránt ellátott, valamint önkéntesen szerveződött 3-5 év közötti időtartamra.

A városi Csendőrség létrehozása

I. CUZA fejedelem uralkodásának utolsó éveiben a csendőrség újabb átszervezésen esett át 1850-ben. A Moldávia Fejedelemségben létezett a körzetek csendőrsége, amely egyszersmind egy rendőrséget támogató fegyveres erő volt a városokban is.

1864 után — a csendőrlégiók megalakulását követően — elkezdődött a gyalog századok és lovas századok fokozatos helyettesítése darabont lovas századokkal. Moldáviában a körzeti csendőrségek a darabont nevet kapták. Ugyanakkor az 1864-es törvény alapján a csendőrség új alapelvek szerint rendeződött át, kikerült a belügyi tárca felügyelete alól és átkerült a haderő kötelékébe. Ennek következményeként a csendőrség immár közvetlenül a hadügyi tárcához tartozott. Eközben Alexandru Ioan CUZA aláírásával létrejött a Bukaresti Csendőrség (*Jandarmeria Bucureștilor*).¹²

1865-ben aláírták a „*Városi Csendőrség Szolgálati Szabályzatát*”, amelyet a csendőrség új törvényének is tekinthetünk, mivel meghatározta a testület szervezeti felépítését és helyét, szerepét a közigazgatásban. A szabályzat 34 cikkelyt foglalt magába. Annak ellenére, hogy a csendőrség a hadsereg integráns részét képezte, és a hadügyi tárca alárendeltségébe tartozott, a csendőrök mégis a belügyi tárca fennhatósága alá kerültek, illetve a rendőrségi prefektusok közvetlen parancsait hajtották végre. Ennek eredményeképpen a csendőrök továbbra is a közigazgatás részeként tevékenykedtek, és a köz-rend védelme érdekében teljesítették szolgálatukat, ezúttal azonban csak némely nagyvárosban. A két fővárosban, azaz Bukarestben és Iașiban a rendőrségi prefektusok alárendeltségében tevékenykedtek. A csendőrséget a nagyobb városokban és Bessarábia déli részének három körzetében szervezték meg. Ily módon összesen 6 csendőr lovas század és 2 gyalogos csendőr század alakult meg Bukarestben és Iașiban, valamint Craiova, Galați, Ismail és Bolgrad városokban.¹³

A csendőrség a XIX. század végén (1866-1900)

Az orosz - román - török konfliktus során vett részt először háborúban a román hadsereg, és a román csendőrség. 1866 és 1877 között mélyreható változások történtek az ország védelmi rendszerében. 1866 júliusában került sor az új alkotmány kihirdetésére, immár a nagyhatalmak véleményének megkérdezése nélkül. Az új alkotmány tartalmazta például hogy „*minden román része az állandó hadseregnek vagy a rendőr-*

ségnek vagy a polgári erőknek (gárdáknak) a speciális törvényeknek megfelelően”. Ebből az állampolgári kötelezettségből kiindulva 1868-ban, 1872-ben és 1874-ben három törvény is született a román hadsereg szervezését illetően, melyek meghatározták a román hadügyi szervezést és a megfelelő szervezeti kereteket. Az 1868-as törvény a honvédelmi rendszer fejlődésének jogi alapját és törvényi kereteit határozta meg. A törvény a honvédelmi erők magvaként megőrizte az állandó hadsereget annak tartalékaival, beleértve a darabontok és háttörők (*grăniceri*) hadtestét, a milíciákat, a városi gárdákat és a falusi gyalogos csapatokat (*gloate*). Tehát a hadsereg szervezetében, annak katonai rendszerében megjelent a polgárvédelem (polgári vagy civil gárda) is, melyet még 1866-ban szerveztek meg, és amelyet az 1868-as törvény ismert el.

Ezt követően az 1872-es és az 1874-es törvények megőrizték az 1868-as szervezeti struktúrákat, a román haderő ekkor több fő részből állt:

- állandó hadsereg a tartalékaival;
- a darabontokból és lovasokból álló területi hadsereg a tartalékaival;
- a milíciák;
- a városi polgárvédelem a „városi közösségek”, illetve gyalogos csapatok a „falusi közösségek” védelmében.¹⁴

Románia tehát ezzel a katonai struktúrával lépett be a függetlenségi háborúba.

A román függetlenség elnyerése pedig 1877. V. 9-én került sor. Az 1877-1878-as háború után a Román Csendőrség hullámzó változásokon esett át, mert hol növekedett, hol csökkent a személyi állománya. A háború alatt a csendőrség két lovas századdal és két gyalogos századdal rendelkezett, a háború után a csendőri lovas századok a három — az oroszok által elfoglalt — beszárbiai térségből¹⁵ Dobrudzsába kerültek át, megalakítva az Állandó Lovas Ezredet. Később az alakulat felvette a Csendőrezred nevet, majd újból az Állandó Lovasezredre keresztelték 1884-ig, amikor a hadügyminiszter javaslatára 3. Lovasezreddé alakult (*Al 3-lea Regiment de Roşiori*). Az ezred tagjai megkülönböztető jel-

ként zöld posztó alapú sapkát és úgyszintén zöld színű köpeny-gallérhajtókát viseltek. Ebben az évben nőtt a csendőrség létszáma, létrejött a második lovas század, és a bukaresti csendőr ezred, amelyre a közigazgatási feladatok mellett az államfő, *I. Károly* király kíséretének feladata is hárult.

1889-1891 között számtalan vitát követően a Gheorghe MANU tábornok¹⁶ által vezetett kormány létrehozott egy olyan független csendőrséget, amely különbözött a hadsereg csendőrségétől. Az 1850-1864 közötti moldáviai tapasztalatokat, illetve a darabontok és a lovasok havasalföldi tapasztalatait felhasználva, a kormány úgy döntött, hogy új csendőrséget hoz létre a vidékre kiterjedő működési területtel „Vidéki Csendőrség” (*Jandarmerie rurală*) elnevezéssel. A törvényben foglaltak végrehajtását fokozatosan vezették be 1894-1896 között. Először a II. és IV. hadtest körzetének, majd az I. és III. hadtest körzetének a megyéiben állították fel a csendőr alakulatokat. A törvény alapján elkészült a „*Vidéki Csendőrség Szervezeti és Működési Szabályzata*” A szabályzatban foglaltak nyomán körzeti felügyelőségek jöttek létre Bukarestben, Iaşiban, Craiován és Galaţi városokban, továbbá csendőr századokat alakítottak minden megyében, valamint csendőr osztályokat több községben, továbbá csendőr őrsöket a nagyobb településeken, illetve olyan településeken, ahol a kiépülő ipar kapcsán népes munkástelepülések jöttek létre. A csendőrök felkészítése a Bukarest és az Iaşi csendőr iskolákban valósult meg.¹⁷

A Román Csendőrség a XX. század első felében 1900-1940

A XX. század első felében zajlott le a két világháború, mely nagy társadalmi megrázkódtatásokat eredményezett Romániában és a csendőrség fejlődésére is kihatott. A XX. század első felében a csendőrség két jól elhatárolható időszaka figyelhető meg.

Az első fázisban a román történétírók állásptnja szerint fejlett csendőrséget jött létre, amely szilárd alapokon szerveződött, a testület működését európai szintű törvényekkel sza-

bályozták, a személyi állományát iskolarendszerű képzésben részesítették, tisztjei magas iskolai képzettséggel rendelkeztek.

A második fázisban — főleg a II. világháborút követően — a romániai csendőrség nemkívánatos erővé vált. Az új állam, a „proletár diktatúra állama” létrehozta, önnön koncepciójának és érdekének megfelelően, saját rendvédelmi szervezeti formáit, a milíciát és az állambiztonsági rendszert (*securitate*).

1903-ban két fontos csendőrségi törvény született, márciusban a csendőri létszám növeléséről szólóan, majd áprilisban a vidéki csendőrség létszámáról, ekkor a testület számára rendszeresített státuszok száma 1918 fő volt.¹⁸

1908. III. 25-én megszületett a Vidéki Csendőrség módosításáról szóló törvény. Az új törvény alapvetően megváltoztatta a csendőrség szerepének és helyének felfogását, miáltal egy erősebb szervezet jött létre a közrend védelmében.

A romániai csendőrség az I. világháború idején 1916-ban a Magyar Királyság hátbatámadásakor, részt vett az erdélyi területek megszállásában.

1917-ben a csendőrséget újjászervezték a hadsereggel együtt és mobil (katonai) rendőri egységeket hoztak létre a hadtestek alárendeltségében. 1918-ban a csendőrség részt vett a hadsereg leszerelésének ellenőrzésben, majd a Nagy Románia megalakulásakor az I. világháború utáni békediktátumok által a román államhoz csatolt területein a közrend biztosításában.

Erdélyben a Magyar Királyi Csendőrségnek a román megszállás alá kerülő területeken rekedt alakulatai lefegyverzésében fontos szerepet játszott a román nemzeti gárda. Az erdélyi román nemzeti gárdával — mely 1918. XII. 22.-éig maradt fenn — a megfelelően képzett román rendfenntartó erő hiányát kísérelték meg pótolni. A román nemzeti gárda széleskörű tevékenységet folytatott az új hatalom fenntartása érdekében, tevékenységét a nemzetiségekkel szembeni durva atrocitások jellemezték.

A rendvédelmi teendőik színvonalas végrehajtásának megvalósíthatósága érdekében a román csendőr hadtest szigorú szelekciót hajtott végre a soraiban. Az erdélyi csendőri

egységek vezetésére létrehozták a IV. Erdélyi Csendőr Dandárt. Úgyszintén megalakításra került a câmpinai csendőr század.

Románia a győztes hatalmak oldalán fejezte be az I. világháborút és tagja lett a kisantantnak, amelyet azért hoztak létre, hogy a trianoni békediktátum által a Magyar Királyságtól elcsatolt területek megtartását katonai túlerővel biztosítsák. A román külpolitika fő célkitűzése az úgynevezett „Nagyrománia” területi integritásának a biztosítása volt, a különböző pártok által létrehozott kormányok ennek rendelték alá a belpolitikát és ezen belül a nemzetiségi politikát is.

Románia 1883. X. 30-án Ausztria-Magyarországgal, Németországgal egyességet kötött, ám ennek ellenére a világháború kitörésekor — látva Olaszország magatartását, felkészületlenségére hivatkozva — lábhoz tett fegyverekkel várta a kedvező alkalmat arra, hogy az erősebb fél oldalára állhasson. 1914 szeptemberében pedig Oroszországgal jóakarátú semlegességi szerződést kötött, amellyel lényegében eldölt, hogy melyik hadviselő országcsoporthoz fog tartozni. Az 1914-1915. évi kárpáti harcok idején Románia már Olaszországgal is tárgyalásokat folytatott az együttes hadba lépés előkészítése érdekében. Ek-kor azonban még túl erősnek ítélték a központi hatalmakat, ezért nem léptek hadba. Az 1916. VI. 4.-től 1916. VIII. 27-ig tartó első BRUSZILOV-offenzíva kifulladására nyomán azonban — az antant-hatalmak erőteljes sürgetésére — 1916 augusztusában Románia Oroszországgal, Franciaországgal és Angliával katonai egyességet kötött, melynek nyomán megtámadta az Osztrák-Magyar Monarchiát. Ennek a támadásnak a támogatására szolgált a második BRUSZILOV-offenzíva, amely 1916. VIII. 31.-től 1916. IX. 31.-ig tartott és Erdély ellen irányult, hogy az antant oldalán háborúba lépő román haderőket támogassa. A második BRUSZILOV-offenzíva is kudarcba fulladt azonban, az Erdélybe betörő román haderőt pedig az Osztrák-Magyar Monarchia csapatai a Német Császárság csapataival közösen kiszorították, sőt egész Romániát is elfoglalták. Ezért indult a harmadik BRUSZILOV-offenzíva 1916. X. 1.-től 1916. XII. 15-ig, amelynek az volt a célja,

hogy az Erdélyből és Dobrudzsából kiszorított román haderőket támogassa. Egyik offenzíva sem érte el azonban a célját. A románok viszont az I. világháborút lezáró Párizs környéki békediktátumokkal megkapták árulásuk jutalmát azáltal, hogy a Magyar Királyságtól Erdélyt és Partium egy részét, Bulgáriától Dél-Dobrudzsát, a volt Oroszországi területektől pedig Besarábiát Romániához csatolták. Ezen térséget nevezik „Nagyromániának”. A román uralkodó körök ezen térség megóvására törekedtek.²⁰

A Szovjetunió azonban nem ismerte el a békeszerződéseket, és soha nem is mondott le Bessarábiáról, Bulgária szintén nem fogadta el Dél-Dobrudzsa Romániához tartozását. Magyarország hivatalosan tudomásul vette ugyan a trianoni békediktátumban foglaltakat, de nem titkolta, hogy annak megváltoztatását tekinti célnak. Az Erdélyre vonatkozó magyar igény ekkor közvetlenül nem fenyegette Romániát, kezdetben ugyanis egyetlen nagyhatalom sem támogatta Magyarországot törekvésében.

1923-ban a romániai csendőrség létszáma meghaladta a 30 000 főt 1926-ban pedig a 32 000 főt. Ekkor a csendőrség tevékenysége nem korlátozódott a közrend és közbiztonság biztosítására, hanem például komoly tevékenységet folytatott a román temetők, illetve a román hősök emlékműveinek gondozása terén.²¹

Állami szervezetként a csendőrséget három minisztérium szolgálatába állították:

- a belügyi tárcát szolgálta a testület a közrend biztosítása érdekében, minélfogva a csendőrök megfelelő rendvédelmi képzettséggel kellett, hogy rendelkezzenek;
- az igazságszolgálati tárca szolgálatában állt a testület a törvények végrehajtatása érdekében, minélfogva a csendőröknek jogi felkészítettséggel is kellett rendelkezniük;
- a hadügyi tárca szolgálatában a testület tagjainak katonai ismeretekkel is kellett rendelkezniük és katonai alá- fölé rendeltségi viszonyok között kellett a szolgálatukat teljesíteni, va-

lamint képesnek kellett lenniük a táborig csendőri szolgálat teljesítésére is.

Az 1929-es törvény a csendőrséget új elvek alapján szervezte meg, távol tartva mindenféle politikai összefonódástól. A törvény visszaadta a csendőrségnek régi, 1893-as titulusát, azzal a pontosítással, miszerint a csendőrség egy katonailag szervezett testület, melyet arra képeztek ki, hogy megőrizze a közrendet a vidéki településeken illetve, hogy betartassa a törvényeket.

Ez a törvény egyúttal megváltoztatta a csendőrség szerkezetét. A csendőr dandárokat feloszlatták és létrejöttek a csendőri felügyeletek; megszüntették a csendőr ezredeket, a csendőr századok pedig a „csendőri légiók” nevet kaptak. Visszatértek a régi főfelügyelőség (*Inspectorat General*) megnevezéshez, a csendőr hadtest pedig a Vidéki Csendőrség Főfelügyelősége nevet kapta.

1933-ban újabb változás következett be a csendőrség szervezetében. Feloszlatták a Déli Alfelügyelőséget, minél fogva csak két alfelügyelőség maradt meg: a Nyugati Alfelügyelőség Kolozsváron, regionális felügyelőségekkel Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad és Temesvár székhelyekkel, illetve a keleti alfelügyelőség Iași-ban regionális felügyelőségekkel Constanța, Craiova, Ploiești, Cernăuți, Chișinău, Focșani és Iași székhelyekkel.

1939 nehéz év volt a romániai csendőrség számára. A határsértések megakadályozása érdekében megerősítették a határszéli csendőr őrsöket, a bukovinai és besszarábiai csendőri egységek mögött rendőr kordonokat hoztak létre a határsértők és a gyanús személyek elfogása érdekében. Ilyen zászlóaljkat szerveztek Dobrudzsában, a Duna és a Fekete-tenger partjai mentén.

1940-ben Észak-Erdély és a Partium egy részének visszacsatolása kapcsán a romániai csendőrség 3/4 részét az erdélyi területekre irányították, mozgósították továbbá a nemzeti gárdákat és a különböző félkatonai szervezeteket.²²

1941-1942-ben a csendőrség részt vett a cigányság (mintegy 25 000 fő) és a romániai zsidók (közel 380 000 fő) Transznyitriába történő deportálásában. A romániai tankönyvekben az ország második világháborús szereplését úgy mutatják be, mint amire csupán HITLER Adolf kényszerítése miatt került volna sor, mely szerint a zsidóellenes atrocitásokban csak „német ügynökök” vettek részt, továbbá Ion ANTONESCU pedig „jó hazafi” volt, aki csupán egyesíteni akarta az úgynevezett „Nagyromániát”.

A romániai csendőrség a II. világháború idején különleges feladatokat kapott a terrorizmus elleni harc, a kiemelt intézmények védelme, a légi deszant elleni védelem, a politikai ellenfelek megfigyelése által. Románia másodízben is elárulta a központi hatalmakat, amivel lehetővé tette, hogy a szovjet hadsereg a Kárpátokban kiépített magyar erődvonalat megkerülve Dél-Erdélyből hátba támadja a magyar haderőt. A volt magyar szövetséges hátbatámadásában a román hadsereg a szovjet haderő oldalán részt vett, a romániai csendőrség pedig — a szovjet és a román csapatokhoz csatlakozva — Észak-Erdély és Csehszlovákia megszállásakor biztonsági feladatokat látott el.

A romániai csendőrség a második világháború után

1944 őszén a szövetségesek ellenőrző bizottságainak korlátozó intézkedései a romániai csendőrséget is érintették. 1944 novemberében a csendőrség létszáma még meghaladta a 30 000 főt, 1945 márciusára a személyi állomány létszáma 60%-kal csökkent.²³

1945 március - 1946 február között tíz rendeletet bocsátottak ki, amely 65%-kal csökkentette a csendőrség személyi állományát. A hadsereg demokratizálásának leple alatt a csendőrség intézménye az új romániai rezsim támadásainak célpontjává vált.

A „demokratikus erők” választási győzelme után a bukaresti ügyészség egész rendelet-lavinája indult el, mely a hadsereg és csendőrség azon tisztjeit vette célba, akik a háborúban

a Szovjetunió ellen harcoltak. A Főfelügyelőségtől elkérték azon tisztek és altisztek katonai beosztását, és címeit, akiket 1941-1944 között soroztak be. Súlyos börtön- sőt halálbüntetést kaptak tábornokok, tisztek, altisztek és csendőri alakulatok csoportjai. A csendőrség hét tábornoka közül egyet halálra ítélték és kivégeztek.²⁴

Petru GROZA kormányának 1945. III. 6-ai hatalomra lépését követően az egész államapparátust átszervezték, így a belügyi tárca is, melynek személyi állományát a munkásság és a katonaság soraiból emelték ki. Az átállás folyamatában az egyik legfontosabb intézkedés 1945 tavaszán a politikai tisztrendszer létrehozása volt. Ehhez kapcsolódóan a Csendőrség Felügyelőségében létrehozták Nevelési Kulturális és Propaganda Szolgálatot.²⁵

A baloldali és a jobboldali politikai erők harca kiéleződött a II. világháború után. A kommunista párt által vezetett baloldali erők mindenáron a hatalom megszerzésére törekedtek. A felfokozott politikai küzdelmek a közbiztonság romlásához vezettek. A csendőrség személyi állományának csökkentése egy olyan időszakban, amikor komoly társadalmi megrázkódtatások mentek végbe, amikor a bűnözés és a banditizmus aggasztó méreteket öltött, negatívan hatott a közrend és közbiztonság védelmére, amit nem csak a román hatóságok, hanem a szövetségesek is észleltek. Ezért arra utasították a román hatóságokat, hogy állítsák meg a csendőrség személyi állományának a csökkentését, és kezdjék meg a csökkentés visszafordítását, melynek eredményeként 1947-es év végére a romániai csendőrség létszáma elérte a 21 748 főt. A háború után a csendőrség új feladatokkal is szembe találta magát, ezek közé tartozott az eltitkolt fegyverek felderítése és elkobása, az agrárreform végrehajtásának a biztosításában való részvétel, a gabonagyűjtés biztosítása stb.

1945-1949 között a Csendőrség Főfelügyelősége többször is megváltoztatta szervezetét a Szövetséges Ellenőrző Bizottság nyomására. A belügyi tárca is több átalakítást végzett a csendőrség szervezetén belül, így a hadtestek szervezetében

valamint a személyi állomány elosztása terén, ami megfelelt a kormány a haderőre vonatkozó új koncepciójának.

A haderőről szóló 1947. évi törvény újból meghatározta a csendőrség helyét és szerepét az ország katonai szervezetében. E törvény a csendőrséget a rendőrség kiegészítő hadtesteként minősítette, amely a szolgálati feladatai, szervezése és képzése tekintetében a belügyi tárca alárendeltségébe tartozott. Ezzel szemben a személyi állomány kiegészítése a tisztek és altisztek kinevezése, rangsorolása, fegyelme — általában a humán viszonyok — a honvédelmi tárca felügyelete alá tartoztak.²⁶

1949. II. 7-éhez köthető a román állambiztonsági alakulatok létrehozása. Ide sorolták be — az úgynevezett belügyi csapatok kötelékébe — a romániai csendőrséget is, szovjet minta alapján az úgynevezett Milícia Főigazgatóság alárendeltségébe.²⁷

A romániai csendőrség a XX. század második felében és a XXI. század kezdetén.

Az állambiztonsági és őrzés-védelmi erők (*Trupe de Pază*) létrehozásának és fejlesztésének folyamata a Román Munkáspárt, később a Román Kommunista Párt irányításával ment végbe. A folyamat szervesen illeszkedett a román társadalom által átélt változások sorába, miközben az alakulatok fejlődésének irányát és mértékét mindenkor a pártállam vezetése határozta meg az egyedül létező tulajdon, nevezetesen a szocialista tulajdon védelmi politikájának szerves részeként.

A belügyi alakulatok küldetéseit azon feladatok, és célok határozták meg, amelyeket ekkoriban a pártállam vezetése szabott meg a belügyi tárca szervezetei számára. Számos szervezeti változást követően ezen csapatok a román rendvédelem legfőbb erejét képezték. Az állambiztonsági alakulatok parancsnokságának keretében megalakulásuk óta működött a politikai irányítás, az egyes egységeknél — független ezredeknel és zászlóaljakkal — politikai tisztek, a magasabb egységeknél pedig politikai szervezeti tevékenykedtek.

1951-ben nagy egységeket oszlattak fel, majd hoztak létre aszerint, hogy az adott operatív helyzet milyen intézkedést követelt meg. Például 1948-1951 között a Bánát és Mehedinți Hegységekben az állambiztonsági alakulatoknak fegyveres csoportosulást kellett felszámolniuk. Az állambiztonsági alakulatok által az állambiztonsági és rendőri szervezetekkel vállalva lefolytatott legbonyolultabb és leghosszadalmasabb akciók 1952-1957 között zajlottak „terrorista csoportok” ellen, amelyek a Fogarasi-havasokban rejtőztek el.²⁸

A román csendőrség az állambiztonsági alakulatok részeként részt vett a nagy természeti katasztrófák hatásainak mérséklésében is, mint például 1970 májusában-júniusában, majd 1975 júliusában az árvíz elleni védelemben.²⁹ Emellett a romániai csendőr csapatok részt vettek a kiemelt fontosságú katonai célpontok, a külképviseletek és közlekedési infrastruktúra őrzésében és védelmében. E feladatkör 1989-ig változatlan maradt. A romániai csendőr csapatok feladatát alkotta:

- részvétel az állambiztonság védelmét szolgáló küldetések teljesítésében;
- részvétel a párt- és állami vezetés, a külföldi párt- és állami vezetők biztonságának biztosításában azoknak romániai jelenléte során;
- kiemelt jelentőségű létesítmények biztosítása, az elnöki rendeleteknek megfelelően;
- szükség esetén a közrend és nyugalom biztosításában való részvétel;
- a Román Szocialista Köztársaság területén folytatott terrorista akciók megelőzésében, semlegesítésében és likvidálásban való részvétel;
- részvétel a Honvédelmi Minisztériummal és hazafias gárdákkal való együttműködésben bizonyos speciális missziók végrehajtásában;
- részvétel a természeti katasztrófák következményeinek korlátozásában és megszüntetésében, valamint bizonyos nemzetgazdasági tevékenységekben.³⁰

Az 1989-es forradalmi események időszakában a romániai állambiztonsági szervezetek döntő többsége kivárá magatartást tanúsított, ezért kezdetben a pártállam vezetése részéről gyávaság és árulás vádjával illették őket. Később azonban — a pártállam összeomlása nyomán — kivárá magatartásuk meghozta számukra a gyümölcsét.³¹

Az 1989-es politikai változások természetesen hatással voltak a román csendőrségre is. Számos vita után a csendőrség végre visszakapta a román államban tradicionálisan betöltött szerepét. A szervezet 1990. VII. 5-én alakult újjá, amikor ismét létrejött a Csendőrség Főfelügyelősége.³²

1995 februárjában megalakult a ploiești csendőr dandár, májusban a csendőr altiszteket képző iskola Bumbești-Jiu helységben, növekedett a csendőrség személyi állománya, nőtt a büntetőhatóság hatékonysága melynek nyomán javult a közrend és a közbiztonság, az egységek és alegységek harci kapacitása és operativitása eredményesebbé vált. Intenzívebb lett a személyzet felkészítését célzó tevékenység.

A romániai csendőrség 2007-es átalakítás óta a testület személyi állománya szerződéses és hivatásos állományú tagokból áll.

A romániai csendőrség 2008-tól tagja az Európai Csendőri Erőnek.³³ A szervezet a Közigazgatási és Belügyminisztérium alárendeltségében látja el feladatait, mint különleges státuszú állami rendvédelmi szervezet, amely katonai státusszal bír. Tevékenységét jelenleg a 2004. évi legutolsó törvényi szabályozás szerint látja el. A román csendőrség feladatai:

- a közrend és közbiztonság védelme, az alapvető polgári és szabadságjogok biztosítása, az állami és a magántulajdon védelme;

- bűnmegelőzés és büntetőhatóság;

- terrorizmus elleni küzdelem;

- állami intézmények védelme;

- részvétel nemzetközi feladatokban.

A romániai csendőrség az ország területére kiterjedő hatállyal több lépcsős egységes szervezettel rendelkezik, amely össz-

hangban áll a közigazgatási struktúrával. Emellett pedig — egy-egy szakfeladatkör eredményes megvalósítása érdekében létrehozott — speciális alakulatokkal is rendelkezik, amelyek hatásköre ugyancsak országos, felszereltsége és képzettsége azonban egyedi. **(I.-II.-III.-IV.-V.-VI.sz. mellékletek)**

Románia 2002-től biztosít különleges csendőr alegység-eket az ENSZ békefenntartói és EU válságkezelői misszióiba Bosznia-Hercegovinában és Koszovóban. 2014-ben 230 fős román csendőr alegység szolgált a koszovói Peja városában az EULEX misszióban. A romániai csendőrség 2011-től vesz részt a NATO afganisztáni missziójában, ahol feladata a helyi rendőrök képzése, a kiképzők felkészítése. A 45 fős kontingens négy különböző kiképző központban teljesít szolgálatot.³⁴

A csendőr tisztek képzése négy éves időtartammal az „Alexandru Ioan Cuza Rendőr Akadémián” folyik, ahol jogi diplomát kapnak. Továbbképzésük — a Francia Csendőrség részvételével — a „Mihály Vitéz Katonai Iskolában” valósul meg. A tiszthelyettesek képzése hat hónapos időtartammal az „Grigore Alexandru Ghica” katonai iskolában történik, Draganasiban.

A romániai csendőrség múzeumát 1970-es években alapították 10 szobával. A jelenlegi múzeumot 2000-ben nyitották meg. A múzeum három részből áll, az emlékműből, három bemutató teremből és a Dicsőség Csarnokából. A romániai csendőrség saját zenekarral rendelkezik a XIX. század második felétől. A testületnek saját újsága van. A vallásgyakorlást 15 csendőr pap segíti, akik a nyolc templomban működnek. A csendőrség védőszentjei Szent Mihály és Gábor.³⁵

Jegyzetek:

¹ Államformája: köztársaság.

Lakosai száma: kb. 22 millió fő.

Népei: román (90%), magyar (7%), cigány (3%).

Vallások: keleti ortodox (87%), protestáns (8%), római katolikus (5%).

Fővárosa: Bukarest.

Közigazgatási beosztása: 41 megye és a főváros.

Területe: 237 500 négyzetkilométer.

Nemzeti valuta: lej.

KOVÁCS — SZIGETI: 251.p.

² MIHALACHE — SUCIU: 10.p.

³ Loc.cit. 11.p.

⁴ Loc.cit. 14.p.

⁵ Loc.cit. 22.p.

⁶ Constantin MAVROCORDAT 1730-1769 között hat alkalommal volt Havasalföld fejedelme.

⁷ A francia gens d'armes amiből a román jandarm kifejezés származik.

⁸ A konvenció 1858. VIII. 19-én, Párizsban jött létre.

⁹ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 39.p.

¹⁰ A Milkó, a Prut mellékfolyója, Moldáviát és Havasalföldet választotta el a XV. századtól. 1859 után a román egyesülés jelképe lett.

¹¹ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 42.p.

¹² A Bukaresti Csendőrséget 1863. VIII. 12-én létesítették.

¹³ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 51.p.

¹⁴ Loc.cit. 56.p.

¹⁵ Az oroszok által elfoglalt besszarábiai térségben található települések Cahul, Bolgrad, Ismail.

¹⁶ Gheorghe MANU (1833-1911) tábornok előbb hadügyminiszter volt, majd 1889-1891 között román miniszterelnök.

¹⁷ Loc.cit. 63.p.

¹⁸ - 1 őrnagy főfelügyelő

- felügyelő százados és kancelláriafőnök;

- 27 százados, mint századparancsnok;

- 5 hadnagy, mint századparancsnok,

- 1 alhadnagy *stabil századvezető*,

- 200 szakaszvezető;

- 256 lovas csendőr,

- 927 gyalogos csendőr.

Loc.cit. 75.p.

¹⁹ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 85.p.

²⁰ PILCH: op.cit. II.köt. 186.p. + 300-305.p. ²¹ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 90-91.p.

²² Loc.cit. 123.p.

²³ 1944 novemberétől 1945 márciusáig a tiszti állomány létszáma 456 főre, az altiszteké 7200 főre, a csendőr katonáké pedig 4344 főre csökkent. Összesen tehát a romániai csendőrség létszáma 30 000 főről ekkor 12 000 főre csökkent.

²⁴ A romániai csendőrség személyi állománya — mint a győztes államokhoz tartozó ország rendvédelmi testületének tagjai — jóformán ugyanazt kapta az új hatalomtól, mint az a Magyar Királyi Csendőrség, amelynek a személyi állomány a magyar kommunisták által vezetett „Baloldali blokk” elnevezésű politikai csoportosulástól.

²⁵ MIHALACHE — SUCIU: op.cit. 136.p.

²⁶ Loc.cit. 143.p.

²⁷ Loc.cit. 144.p.

²⁸ Loc.cit. 269.p.

²⁹ Ennek során 18 000 embert evakuáltak és megközelítőleg 85 km hosszú gátat építettek.

Loc.cit. 278.p.

³⁰ Loc.cit. 283.p.

³¹ Loc.cit. 295-296.p.

³² Loc.cit. 334.p.

³³ BODA

³⁴ A kiképzést Spin Boldak, Wardak, Costall és Kandahar településeken található kiképző pontokon teljesítették.

Romániai csendőrség honlapja 1.

³⁵ Romániai csendőrség honlapja 2.

Jegyzetekben alkalmazott rövidítések:

MONOGRÁFIÁK- KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

MIHALACHE — SUCIU — Vasile, MIHALACHE — Ioan P. SUCIU: *Istoria jandarmeriei romane 1850-2000*. [A román csendőrség története 1850-2000.] Ford.: SZÓKE Ferenc. Bukarest. 2000, Sylvi. 468 p. RO-ISBN 789 973 94 8852 5.

TANULMÁNYOK

BODA — BODA József: Az Európai Csendőrsi Erő, avagy egy új békefenntartó alakulat születése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, XXI.évf. (2011) 24.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2009. december 3-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a „Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005” című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ATLASZOK

KOVÁCS — SZIGETI — KOVÁCS Péter — SZIGETI Borbála: *Földrajzi világtalasz*. Budapest, 2007, Cratographia Kft. 464 p. HU-ISBN 978 963 35 2360 5.

VILÁGHÁLÓS HIVATKOZÁSOK

Romániai csendőrség honlapja 1. — Világhálón:
http://www.jandarmeriaromana.eu/em/pagini/atributii_opLitoral.html
Letöltés ideje: 2014. XII. 5.

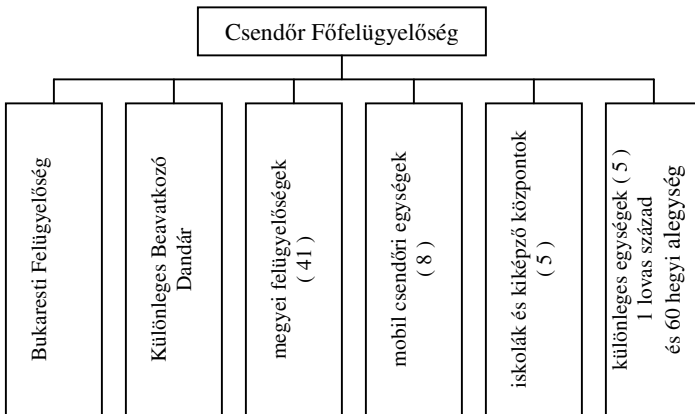
Romániai csendőrség honlapja 2. — Világhálón:
http://www.jandarmeriaromana.eu/em/pagini/istoric_muzeu.html
Letöltés ideje: 2014. XII. 5.

Mellékletek jegyzéke:

- I.sz. melléklet
A romániai csendőrség szervezeti felépítése.
- II.sz. melléklet
A romániai csendőrség „Vlad Tepes” Különleges Beavatkozó Dandára.
- III.sz. melléklet
A romániai csendőrség mobil alakulatai.
- IV.sz. melléklet
A romániai csendőrség speciális hegyi- és vízi alakulatai.
- V.sz. melléklet
A romániai csendőrség terrorista ellenes csapatai.
- VI.sz. melléklet
A romániai csendőrség igazságügyi és bűnügyi szakértői szolgálata.

I.sz. melléklet

A romániai csendőrség szervezeti felépítése.

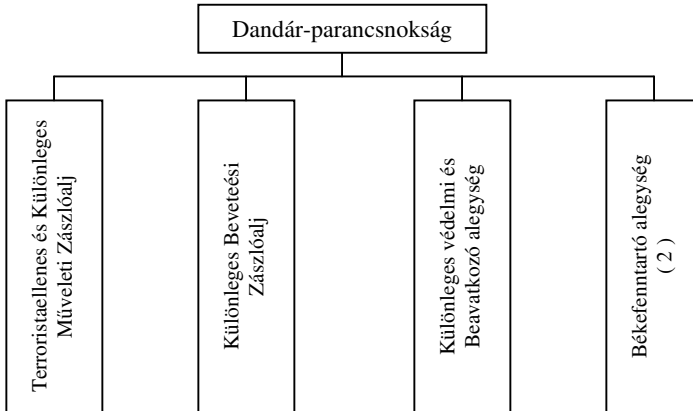
Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.

II.sz. melléklet

A romániai csendőrség „Vlad Tepes” Különleges Beavatkozó Dandára.

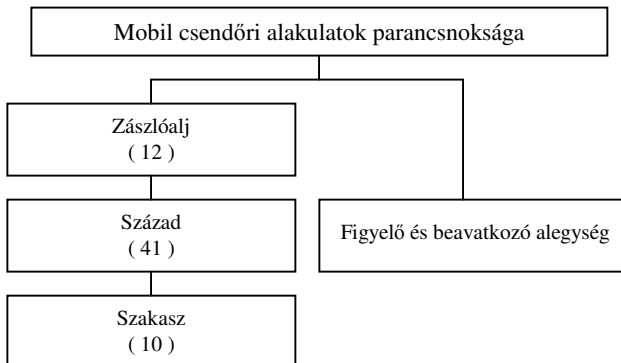
Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.

III.sz. melléklet

A romániai csendőrség mobil alakulatai.

A mobil egységek feladata karhatalmi tevékenységek végzése, forró nyomon üldözés és VIP biztosítás.

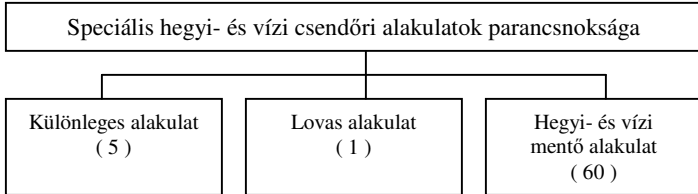
Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.

IV.sz. melléklet

A romániai csendőrség speciális hegyi- és vízi alakulatai.

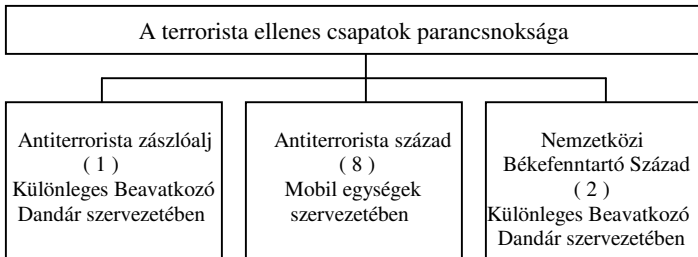
Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.

V.sz. melléklet

A romániai csendőrség terrorista ellenes csapatai.

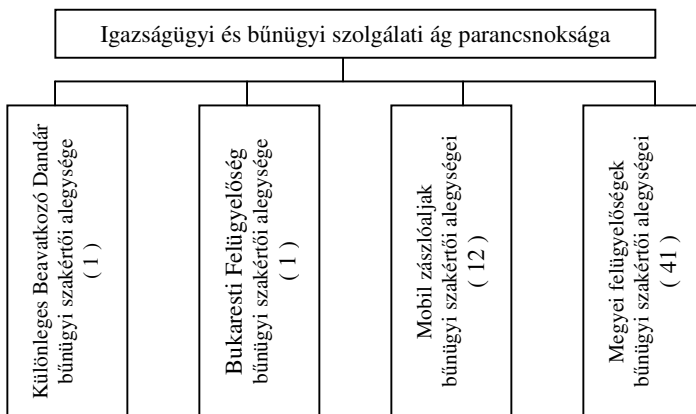
Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.

VI.sz. melléklet

A romániai csendőrség igazságügyi és büntügyi szakértői szolgálata.

Forrás ! Világhálón:

<http://www.jandarmeriaromana.eu/en/pagini/structura.html>

Letöltés ideje: 2015. XII. 5.